sreda, 10. marec 2021

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

EVROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2021)0071

Mehanizem EU za ogljično prilagoditev na mejah, ki bo skladen s pravili Svetovne trgovinske organizacije

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. marca 2021 o mehanizmu EU za ogljično prilagoditev na mejah, ki bo skladen s pravili Svetovne trgovinske organizacije (2020/2043(INI))

(2021/C 474/01)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju sporazuma, sprejetega na 21. konferenci pogodbenic (COP21) Okvirne konvencije OZN o spremembi podnebja (UNFCCC) 12. decembra 2015 v Parizu (Pariški sporazum),

— ob upoštevanju poročila programa OZN za okolje o emisijski vrzeli za leto 2019,

— ob upoštevanju posebnih poročil Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) o globalnem segrevanju za 1,5 °C ter o oceanih in kriosferi,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 17. septembra 2020 o krepitvi evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 (COM(2020)0562) in ocene učinka, ki je priložena temu sporočilu (SWD(2020)0176),

— ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 12. decembra 2019 ter 17. do 21. julija 2020,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. julija 2020 o sklepih z izrednega zasedanja Evropskega sveta od 17. do 21. julija 2020 ([1]),

— ob upoštevanju sklepov in priporočil Evropskega računskega sodišča iz njegovega posebnega poročila št. 18/2020 z dne 15. septembra 2020 o sistemu EU za trgovanje z emisijami: brezplačna dodelitev pravic bi morala biti bolj ciljno usmerjena,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o izrednih podnebnih in okoljskih razmerah ([2]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru ([3]),

([1]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0206.
([2]) Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0078.
([3]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0005.

— ob upoštevanju svojega stališča o podnebnem cilju Unije za leto 2030, namreč o zmanjšanju emisij za 60 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990 ([4]),

— ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenj Odbora za mednarodno trgovino, Odbora za ekonomske in monetarne zadeve, Odbora za proračun in Odbora za industrijo, raziskave in energetiko,

— ob upoštevanju poročila Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane (A9-0019/2021),

A. ker škodljivi vplivi podnebnih sprememb neposredno ogrožajo preživetje ljudi ter kopenske in morske ekosisteme, kar je bilo potrjeno v posebnih poročilih Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) o globalnem segrevanju za 1,5 °C in o oceanih in kriosferi; ker so ti vplivi neenakomerno porazdeljeni, najhujše posledice pa občutijo revnejše države in ljudje;

B. ker naj bi po navedbah Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) od leta 2030 podnebne spremembe povzročile približno 250 000 dodatnih smrti letno, in sicer zaradi podhranjenosti, malarije, driske in vročinskega stresa;

C. ker se je povprečna svetovna temperatura že dvignila za več kot 1,1 °C nad predindustrijsko ravnjo ([5]);

D. ker so se EU in njene države članice v skladu s Pariškim sporazumom zavezale, da bodo na podlagi najnovejših razpoložljivih znanstvenih dokazov izvajale podnebne ukrepe ter si prizadevale, da bodo najpozneje leta 2050 dosegle podnebno nevtralnost;

E. ker je Evropski uniji v zadnjih desetletjih emisije toplogrednih plinov uspelo ločiti od gospodarske rasti, saj so se v obdobju 1990–2018 emisije toplogrednih plinov zmanjšale za 24 %, BDP pa se je povečal za več kot 60 %; ker to ne upošteva emisij toplogrednih plinov v mednarodni trgovini in zato podcenjuje njen svetovni ogljični odtis;

F. ker je leta 2015 razmerje med uvoženimi in izvoženimi emisijami v EU znašalo približno 3:1, pri čemer je bilo 1,317 milijarde ton CO_2 uvoženega, 424 milijonov ton pa izvoženega ([6]);

G. ker se na podlagi veljavne zakonodaje EU učinkovito dosegajo doslej sprejeti podnebni cilji; ker sedanja zasnova sistema za trgovanje z emisijami (EU ETS), zlasti obstoječe določbe o selitvi virov CO_2, ni zagotovila učinkovitih spodbud za potrebno razogljičenje nekaterih sektorjev, zlasti v industrijski proizvodnji, po poročanju Evropskega računskega sodišča ([7]) pa upravičenci v nekaterih primerih ustvarjajo neupravičene nepričakovane dobičke;

H. ker bi si morala Komisija še naprej prizadevati za razvoj metodologij za ugotavljanje ogljičnega in okoljskega odtisa izdelkov ob upoštevanju celotnega življenjskega kroga in zagotavljanju, da je upoštevanje implicitnih emisij proizvodov čim bližje dejanskemu stanju, vključno z emisijami iz mednarodnega prometa;

I. ker bi morala Komisija preučiti tudi sledljivost proizvodov in storitev, da bi natančneje opredelila vse učinke njihovega življenjskega cikla, kot so pridobivanje in uporaba materialov, proizvodni postopek in uporaba energije ter način prevoza, ki se uporabi, s ciljem vzpostavitve zbirk podatkov;

([4]) Spremembe Evropskega parlamenta, sprejete 8. oktobra 2020, o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi Uredbe (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0253).

([5]) Svetovna meteorološka organizacija, „Statement on the state of the global climate in 2019“ (Stanje svetovnega podnebja v letu 2019).

([6]) Fezzigna, P., Borghesi, S., Caro, D., „Revising Emissions Responsibilities through Consumption-Based Accounting: A European and Post-Brexit Perspective“ (Ponovni pregled odgovornosti glede zmanjšanja emisij: sistem računovodstva na podlagi porabe: evropska perspektiva in obeti po brexitu), revija *Sustainability*, 17. januar 2019.

([7]) Posebno poročilo Evropskega računskega sodišča št. 18/2020.

J. ker je približno 27 % svetovnih emisij CO_2 zaradi zgorevanja goriv trenutno povezanih z blagom in storitvami, s katerimi se trguje na mednarodnih trgih [8]; ker 90 % mednarodnega tovornega prometa poteka na morju, kar povzroča znatne emisije toplogrednih plinov; ker so bile v prvotni nacionalno določeni prispevek EU vključene le emisije toplogrednih plinov iz notranjega vodnega prometa; ker je treba to spremenit ob upoštevanju okrepljenega cilja do leta 2030;

K. ker je kriza zaradi covida-19 prinesla nekatera pomembna spoznanja, zato je v predlogu Komisije za nov instrument za okrevanje Next Generation EU zato poudarjeno, da je treba okrepiti avtonomijo in odpornost Evrope ter kratke verige, zlasti krajše verige preskrbe s hrano;

L. ker mora imeti Komisija celostno vizijo podnebnih politik, na primer z obravnavanjem ciljev zmanjšanja emisij, kot so emisije iz pomorskega prevoza, ob usklajevanju s strategijami oblikovanja cen ogljika;

M. ker je lahko zagotavljanje učinkovitih in tehtnih cen ogljika znotraj širšega regulativnega okvira gospodarska spodbuda za oblikovanje proizvodnih metod z nižjim odtisom toplogrednih plinov ter spodbudi naložbe v inovacije in nove tehnologije ter omogoča razogljičenje in krožnost gospodarstva EU; ker ima lahko pri tem pomembno vlogo učinkovit mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah;

N. ker je lahko trgovina pomembno orodje za spodbujanje trajnostnega razvoja in za boj proti podnebnim spremembam; ker je enotni trg EU drugi največji potrošniški trg na svetu, zaradi česar je Unija v edinstvenem položaju, na podlagi katerega lahko določa svetovne standarde;

O. ker je boj proti podnebnim spremembam dejavnik konkurenčnosti in socialne pravičnosti ter ponuja veliko možnosti za industrijski razvoj, ustvarjanje delovnih mest, inovacije in regionalni razvoj;

P. ker člen XX Splošnega sporazuma o tarifah in trgovini (GATT) članicam Svetovne trgovinske organizacije omogoča izvajanje ukrepov, potrebnih za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin (b) ali naravnih virov (g);

Q. ker bi morala EU sprejeti, da tretja država vzpostavi mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah, če bo ista država uvedla višjo ceno ogljika;

R. ker je predsednik ZDA Joe Biden na svoji volilni platformi zavzel za določitev dajatev za ogljično prilagoditev ali kvot na ogljično intenzivno blago iz držav, ki ne izpolnjujejo svojih podnebnih in okoljskih obveznosti; ker bi to ustvarilo novo priložnost za sodelovanje med EU in ZDA v boju proti podnebnim spremembam in za obnovo tega ključnega partnerstva;

S. ker se zaradi okrepljenih prizadevanj EU v zvezi s podnebnimi spremembami ne bi smelo povečati tveganje selitve virov CO_2 za evropsko industrijo;

Splošne ugotovitve

1. je zelo zaskrbljen, ker ni noben doslej predložen nacionalno določen prispevek, vključno s prispevki Unije in njenih držav članic, v skladu s ciljem zadržanja dviga svetovne temperature znatno pod 2 °C, kot določa Pariški sporazum, ob prizadevanjih za omejitev dviga svetovne temperature na 1,5 °C nad predindustrijsko ravnjo;

2. je zaskrbljen, ker nekatere trgovinske partnerice EU v zadnjih nekaj letih ne sodelujejo ustrezno v mednarodnih pogajanjih o podnebju, kar po ugotovitvah s konference COP25 ogroža našo skupno, globalno sposobnost za doseganje ciljev Pariškega sporazuma; spodbuja vse strani, naj podprejo skupna in znanstveno utemeljena prizadevanja na svetovni ravni za uresničitev teh ciljev; poziva Komisijo in Svet, naj v okviru UNFCCC zagotavljata pregleden, pravičen in vključujoč postopek odločanja;

---

[8] Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD),„CO_2 emissions embodied in international trade and domestic final demand: methodology and results using the OECD input-output database“ (Emisije CO_2, vključene v mednarodno trgovino in domače končno povpraševanje: metodologija in rezultati na podlagi večdržavne podatkovne zbirke vložkov in izložkov OECD), 23. november 2020.

3. poudarja, da so EU in njene države članice odgovorne in imajo priložnost, da skupaj z drugimi vodilnimi svetovnimi onesnaževalci še naprej v ospredju v ukrepanju proti globalnim podnebnim spremembam; poudarja, da ima EU v boju proti podnebnim spremembam vodilno vlogo, na kar kaže tudi cilj, ki si ga je zadala, namreč da bo najpozneje do leta 2050 dosegla podnebno nevtralnost, in njen načrt, da pospeši izvajanje cilja glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030; odločno spodbuja Komisijo in države članice, naj okrepijo svojo podnebno diplomacijo pred sprejetjem zakonodajnega predloga za mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah in po njem, pri čemer morajo zlasti zagotoviti stalen dialog med trgovinskimi partnerkami za spodbujanje podnebnih ukrepov na svetovni ravni; poudarja, da so hkrati potrebna diplomatska prizadevanja za zagotovitev, da bodo v dialog od zgodnje faze naprej vključene tudi sosednje države EU;

4. poudarja, da imajo državljani in potrošniki osrednjo vlogo v energetskem prehodu ter da je treba spodbujati in podpirati izbiro potrošnikov, da bi zmanjšali učinke podnebnih sprememb s spodbujanjem trajnostnih dejavnosti in dodatnih koristi, ki prispevajo k boljši kakovosti življenja;

5. je seznanjen s predlogom Komisije za določitev podnebnega cilja EU za leto 2030 na „najmanj 55-odstotno zmanjšanje neto emisij“ v primerjavi z ravnmi iz leta 1990; vendar poudarja, da je Parlament sprejel višji cilj, namreč 60 %;

6. ugotavlja, da je EU sicer bistveno zmanjšala svoje domače emisije toplogrednih plinov, vendar emisije toplogrednih plinov iz uvoza v EU nenehno naraščajo, kar ogroža prizadevanja Unije za zmanjšanje njenega svetovnega odtisa toplogrednih plinov; poudarja, da neto uvoz blaga in storitev v EU zajema več kot 20 % domačih emisij CO_2 v Uniji; meni, da bi bilo treba bolje nadzorovati vsebnost toplogrednih plinov v uvoznem blagu, da bi opredelili možne ukrepe za zmanjšanje svetovnega odtisa toplogrednih plinov EU;

Oblikovanje mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah v skladu s pravili Svetovne trgovinske organizacije

7. podpira uvedbo mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah, ki mora biti združljiv s pravili Svetovne trgovinske organizacije in sporazumi EU o prosti trgovini, torej ne sme biti diskriminatoren ali prikrito ovirati mednarodne trgovine; meni, da bi mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah tako spodbudil evropsko industrijo in njene trgovinske partnerje k razogljičenju proizvodnje ter tako podpiral podnebne in svetovne politike EU pri uresničevanju podnebne nevtralnosti v skladu s cilji Pariškega sporazuma; izrecno izjavlja, da bi moral biti mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah zasnovan izključno za doseganje podnebnih ciljev in da se ne sme zlorabljati kot orodje za krepitev protekcionizma, neupravičene diskriminacije ali omejitve; poudarja, da bi moral ta mehanizem podpirati zelene cilje EU, zlasti za boljše reševanje problematike emisij toplogrednih plinov iz industrije EU in mednarodne trgovine, ter biti nediskriminatoren in spodbujati enake konkurenčne pogoje na svetovni ravni;

8. poudarja, da bi morale biti najmanj razvite države in majhne otoške države v razvoju prednostno obravnavane, da bi se upoštevale njihove posebnosti in morebitni negativni učinki mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah na njihov razvoj;

9. opozarja na posebne omejitve in izzive, s katerimi se soočajo najbolj oddaljene regije, zlasti zaradi oddaljenosti, otoške lege in majhnosti trga, ter poziva, naj se na podlagi člena 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) v mehanizmu za ogljično prilagoditev na mejah ustrezno upoštevajo njihove posebnosti;

10. poudarja, da bi moral biti mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah vključen v sveženj zakonodajnih ukrepov za zagotovitev hitrega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov iz proizvodnje in potrošnje v EU, zlasti s povečanjem energetske učinkovitosti in energije iz obnovljivih virov; poudarja, da bi bilo treba mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah povezati s politikami, s katerimi se omogočajo in spodbujajo naložbe v nizkoogljične industrijske procese, tudi z inovativnimi orodji financiranja, pa tudi z novim akcijskim načrtom za krožno gospodarstvo ter širšo industrijsko politiko EU z ambiciozno zastavljenimi cilji, ki bo socialno pravična, da bi razogljičeno industrializacijo Evrope usmerili v ustvarjanje lokalnih delovnih mest ter zagotovili konkurenčnost evropskega gospodarstva ter si hkrati prizadevali za uresničevanje podnebnih ciljev EU kot tudi zagotovili predvidljivost in gotovost v okviru naložb v podnebno nevtralnost;

11. poudarja, da lahko standardi za izdelke zagotovijo nizkoogljično proizvodnjo, gospodarno z viri, ter prispevajo k zagotavljanju minimalnih negativnih vplivov na okolje, ki izhajajo iz uporabe izdelkov; zato poziva Komisijo, naj mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah dopolni s predlogi ambicioznejših in obvezujočih pravil in standardov za proizvode, ki se dajejo na trg EU, za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter varčevanje z viri in energijo, da bi s tem podprla okvir politike za trajnostne izdelke ter novi akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo;

12. meni, da bi moral mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah zajemati vse uvožene izdelke in blago, ki jih zajema sistem EU ETS, tudi kadar so emisije umeščene v vmesne ali končne proizvode, da bi preprečili morebitna izkrivljanja na notranjem trgu in vzdolž vrednostne verige; meni, da bi se moral mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah izhodiščno (že od leta 2023 naprej) in po opravljeni presoji vpliva uporabljati za elektroenergetski sektor in energetsko intenzivne industrijske panoge, kot so cement, jeklo, aluminij, rafiniranje nafte, papir, steklo, kemikalije in gnojila, ki še vedno prejemajo znatne brezplačne dodelitve in še vedno povzročajo 94 % industrijskih emisij Unije;

13. poudarja, da bi bilo treba emisije toplogrednih plinov iz uvoza upoštevati na podlagi preglednih, zanesljivih in posodobljenih referenčnih vrednosti za posamezne proizvode na ravni obratov v tretjih državah, če proizvajalec ne zagotovi podatkov, pa bi bilo treba praviloma upoštevati povprečne emisije toplogrednih plinov iz posameznih proizvodov na svetovni ravni, ter pri tem upoštevati različne proizvodne metode z različno intenzivnostjo emisij; meni, da bi bilo treba pri oblikovanju cen ogljika iz uvoza upoštevati posredne in neposredne emisije ter zato tudi intenzivnost emisij CO_2 v elektroenergetskem omrežju posamezne države članice ali intenzivnost emisij CO_2 pri porabi energije na ravni obrata, če uvoznik zagotovi podatke v zvezi s tem;

14. ugotavlja, da Komisija zdaj ocenjuje vse možnosti za uvedbo mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah, kar zajema vse od davčnih instrumentov do mehanizmov, ki bi temeljili na sistemu EU ETS; poudarja, da bi bilo treba načine za zasnovo mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah preučiti vzporedno s pregledom sistema EU ETS, da bi zagotovili, da se medsebojno dopolnjujeta in da sta skladna, ter preprečili prekrivanje, ki bi vodilo v dvojno zaščito industrij EU; poudarja, da mora biti postopek, na katerem temelji mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah, pregleden, vanj pa bi morale biti vključene Svetovna trgovinska organizacija in trgovinske partnerice EU v sodelovanju z Evropskim parlamentom, pri čemer bi bilo treba skrbno ocenjevati in primerjati uspešnost, učinkovitost in pravno izvedljivost različnih oblik mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah, da bi zmanjšali skupne svetovne emisije toplogrednih plinov; vztraja, da je glavni cilj mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah varstvo okolja in da bi zato morala imeti okoljevarstvena merila ključno vlogo pri izbiri instrumenta, s čimer bi zagotovili predvidljivo in dovolj visoko ceno ogljika ter s tem spodbudili naložbe v razogljičenje v skladu s cilji Pariškega sporazuma;

15. poudarja, da je nujno oceniti učinek vsake od možnosti na življenjski standard potrošnikov, zlasti tistih, ki spadajo v ranljivejše skupine, in njen učinek na prihodek; poziva Komisijo, naj v oceno učinka vključi tudi vpliv uporabe prihodkov, ustvarjenih z mehanizmom za ogljično prilagoditev na mejah, kot lastnih sredstev na proračun EU, glede na izbrano zasnovo in pogoje;

16. meni, da je treba pri določanju plačila za vsebnost ogljika v uvoženih proizvodih ustrezno upoštevati stroške ogljika, ki jih plačajo proizvajalci EU, da bi mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah upošteval morebitno tveganje selitve virov CO_2 in bi bil hkrati skladen s pravili Svetovne trgovinske organizacije; poudarja, da bi bilo treba pri oblikovanju cen ogljika v okviru mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah upoštevati dinamičen razvoj cen pravic EU v okviru sistema EU ETS, obenem pa bi morala biti zagotovljena predvidljivost in manjša nestanovitnost cen ogljika; meni, da bi morali uvozniki kupovati pravice iz ločenega nabora kvot sistema EU ETS, pri katerem cena ogljika ustreza ceni ogljika na dan transakcije v tem sistemu; poudarja, da je uvedba mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah samo eden od ukrepov v okviru izvajanja ciljev evropskega zelenega dogovora in da je treba sprejeti tudi potrebne ukrepe v sektorjih, ki niso vključeni v sistem ETS, potrebna pa je tudi ambiciozna reforma sistema EU ETS, da bo zagotovljeno smiselno oblikovanje cen ogljika ob doslednem spoštovanju načela „onesnaževalec plača“, ter da se prispeva k potrebnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov v skladu s posodobljenim podnebnim ciljem EU za leto 2030 in ciljem ničelnih neto emisij toplogrednih plinov do leta 2050, vključno s prilagoditvijo linearnega faktorja zmanjšanja, določitvijo nove izhodiščne zgornje meje in z morebitno potrebo po določitvi najnižje cene ogljika;

17. poudarja, da se s trošarino (ali davkom) na vsebnost ogljika v vseh porabljenih proizvodih, tako domačih kot uvoženih, ne bi v celoti odpravilo tveganje selitve virov CO_2, da bi bila trošarina tehnično zahtevna zaradi zapletenosti sledenja ogljiku v svetovnih vrednostnih verigah in da bi lahko pomenila veliko breme za potrošnike; priznava, da bi lahko bila fiksna trošarina ali davek na uvoz enostavno orodje ter močan in stabilen signal glede okoljske cene uvoženega ogljika; vendar meni, da bi se tak davek zaradi svoje fiksne narave manj prožno odzival na spreminjajočo se ceno v okviru sistema EU ETS; poudarja, da bi bil spreminjajoč se davek, ki bi samodejno odražal ceno v okviru tega sistema, v praksi enak hipotetičnemu sistemu za trgovanje z emisijami; priznava, da bi bilo mogoče uvesti mehanizem, ki bi temeljil na členu 192 (2) PDEU, če bi bil mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah fiskalne narave;

18. poudarja, da bi morali imeti uvozniki možnost, da v skladu s standardi EU za spremljanje, poročanje in preverjanje EU ETS dokažejo, da je vsebnost ogljika v njihovih proizvodih manjša od navedenih vrednosti, in uporabijo ustrezno prilagojeno ceno, ki jo je treba plačati, da bi spodbudili inovacije in naložbe v trajnostne tehnologije po vsem svetu; meni, da to ne bi smelo nesorazmerno obremeniti malih in srednjih podjetij; poudarja, da bo treba izvajanje mehanizma podpreti z naborom standardov EU, ki bodo preprečevali njegovo kršitev ali zlorabo, za njegovo uporabo pa bo potrebna trdna in neodvisna infrastruktura;

19. poudarja, da bi bilo treba z mehanizmom za ogljično prilagoditev na mejah zagotoviti, da se uvoznikom iz tretjih držav ne bi dvakrat zaračunala vsebnost ogljika v njihovih proizvodih, s čimer bi zagotovili, da bodo obravnavani enakopravno in nediskriminatorno; poziva Komisijo, naj skrbno oceni, kakšen bi bil učinek različnih oblik mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah na najmanj razvite države;

20. poudarja, da mehanizem v nasprotju z ETS ne bi smel obravnavati sežiganja lesa za gorivo kot ogljično nevtralnega, v pregledanem in posodobljenem okviru pa bi bilo treba za ogljik iz posekanega lesa in osiromašenih tal oblikovati ceno;

21. poziva Komisijo, naj zagotovi zmanjšanje tveganja, da bodo izvozniki v Unijo poskušali zaobiti mehanizem ali ogroziti njegovo učinkovitost, na primer s preusmerjanjem proizvodnje med trgi ali izvozom polizdelkov;

Trgovinski vidiki mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah

22. poziva, naj Pariški sporazum in njegovi cilji postanejo eno od glavnih vodilnih načel trgovinske politike ter se mu morajo prilagoditi vse trgovinske pobude in njihova orodja politike, pri čemer naj se to načelo med drugim kot bistven sestavini del vključi v sporazume o prosti trgovini; je prepričan, da je lahko taka ciljno usmerjena trgovinska politika pomembno gonilo za usmerjanje gospodarstev v razogljičenje, potrebno za uresničitev podnebnih ciljev iz Pariškega sporazuma in evropskega zelenega dogovora;

23. izraža globoko zaskrbljenost zaradi spodkopavanja multilateralnega trgovinskega sistema; poziva Komisijo, naj dejavno sodeluje z vladami naših trgovinskih partneric, da bi zagotovila nadaljnji dialog o tej pobudi ter s tem spodbudila podnebno ukrepanje v Uniji in njenih trgovinskih partnericah; poudarja, da se trgovinska politika lahko uporablja in bi se morala uporabljati za spodbujanje pozitivne okoljske agende in preprečevanje velikih razlik v ravneh okoljevarstvene ambicioznosti med EU in drugimi deli sveta ter da bi moral biti mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah zasnovan kot ukrep, ki bi dopolnjeval ukrepe iz poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju v sporazumih EU o prosti trgovini; poudarja, da mora biti končni cilj te pobude ukrepanje na svetovni ravni, zaradi katerega mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah ne bo več potreben, saj bo tudi preostali del sveta dosegel raven ambicij, ki si jo je za zmanjšanje emisij CO_2 določila EU; zato meni, da bi bilo treba mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah obravnavati kot orodje, ki prispeva k hitrejšemu poteku tega procesa, in ne kot orodje protekcionizma; pričakuje, da bo Komisija začela pogajanja o globalnem pristopu v okviru Svetovne trgovinske organizacije ali skupine G20;

24. meni, da sta mednarodna trgovina in trgovinska politika ključna omogočitvena dejavnika prehoda na podnebno nevtralno, z viri gospodarno in krožno svetovno gospodarstvo ter kot taka podpirata svetovna prizadevanja za doseganje ciljev trajnostnega razvoja OZN in Pariškega sporazuma; meni, da je treba nujno izvesti celovito reformo Svetovne trgovinske organizacije, tako da bo lahko zagotavljala pravično trgovino, hkrati pa se borila proti globalnemu segrevanju; ugotavlja, da pravila sporazuma GATT izvirajo iz leta 1947, in meni, da je treba v sedanjem kontekstu podnebne krize o njih ponovno razmisliti; pričakuje, da bo Komisija sprejela nujne pobude za reformo Svetovne trgovinske organizacije, s katero bi dosegli njeno skladnost s podnebnimi cilji; poziva Komisijo, naj okrepi svoja prizadevanja za vzpostavitev oblikovanja cen CO_2 na svetovni ravni ter olajša trgovino s podnebnimi tehnologijami in tehnologijami za varstvo okolja, na primer s pobudami trgovinske politike, kot je sporazum Svetovne trgovinske organizacije o okoljskih dobrinah;

25. poziva Komisijo, naj nadaljuje večstranske reforme Svetovne trgovinske organizacije, ki bodo mednarodno trgovinsko pravo uskladile s cilji Pariškega sporazuma in drugimi vidiki mednarodnega prava, zlasti s konvencijami Mednarodne organizacije dela; poudarja, da je mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah združljiv s pravili Svetovne trgovinske organizacije, če temelji na jasnih okoljskih ciljih glede zmanjšanja svetovnih emisij toplogrednih plinov in na največji okoljski celovitosti;

26. poudarja, da lahko mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah prispeva k izvajanju ciljev trajnostnega razvoja; opozarja, da je eden od ciljev trajnostnega razvoja spodbujanje dostojnega dela, in poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo blago na trgu EU proizvedeno pod pogoji v skladu s konvencijo Mednarodne organizacije dela;

27. ugotavlja, da bi bilo mogoče skladnost mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah s pravili Svetovne trgovinske organizacije doseči tako, da bi bile podlaga za zasnovo tega mehanizma določbe Splošnega sporazuma o carinah in trgovini (GATT), kot so člen I (obravnava po načelu države z največjimi ugodnostmi), člen III (načelo nacionalnega obravnavanja) in po potrebi člen XX (splošne izjeme), in da bi moral biti mehanizem namenjen izključno varovanju okolja, tj. zmanjšanju svetovnih ogljikovih emisij in preprečevanju selitve virov CO_2;

28. poudarja načelo nediskriminacije v skladu s členom III GATT; poudarja, da je enako obravnavanje uvoza in domače proizvodnje ključno merilo za zagotavljanje združljivosti morebitnih ukrepov s pravili Svetovne trgovinske organizacije; poudarja, da bi moral mehanizem EU za ogljično prilagoditev na mejah ustvariti enake konkurenčne pogoje za domače proizvajalce iz EU in tuje proizvajalce z uvedbo davka, ki bo ustrezal davku v okviru ETS, na emisije ogljika pri uvoženem blagu v tem sektorju, ne glede na njegov izvor, s čimer bi zagotovili popolno zaščito evropske industrije pred selitvijo virov CO_2in preprečili prenos emisij v tretje države; nadalje poudarja, da bi bilo treba pri izvajanju mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah preprečiti dvojno zaščito naprav EU, hkrati pa oceniti učinek na izvoz in od njega odvisne sektorje vzdolž vrednostne verige; poudarja, da bi morala zasnova mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah temeljiti na preprostem načelu, da se ena tona ogljika ne bi smela zaščititi dvakrat;

29. poudarja, da je treba zagotoviti enake konkurenčne pogoje na svetovni ravni za evropsko industrijo, ne da bi pri tem škodljivo vplivali na podnebje in okolje; zato poziva Komisijo, naj razmisli o možnosti uvedbe izvoznih rabatov, vendar le, če lahko v celoti dokaže, da pozitivno vplivajo na podnebje in da spoštujejo pravila Svetovne trgovinske organizacije; poudarja, da bi morale biti vse možne oblike izvozne podpore pregledne, sorazmerne in ne bi smele ustvarjati konkurenčnih prednosti za evropsko izvozno industrijo, da bi preprečili negativne podnebne učinke s spodbujanjem manj učinkovitih proizvodnih metod za evropske izvozne industrije in zagotovili skladnost s Svetovno trgovinsko organizacijo, ter da bi morale biti strogo omejene na najučinkovitejše obrate, tako da bi se za izvozna podjetja EU ohranile spodbude za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov;

30. poudarja, da bo moral mehanizem, kakršen koli že bo, spodbujati gospodarske panoge v EU in tujini k proizvodnji čistih in konkurenčnih izdelkov ter preprečevati selitev virov CO_2, ne da bi bile pri tem ogrožene trgovinske priložnosti;

31. je seznanjen, da je mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah del evropskega zelenega dogovora in orodje za uresničitev cilja EU, po katerem naj bi najpozneje do leta 2050 dosegli ničelno stopnjo neto emisij toplogrednih plinov; ugotavlja, da bi lahko mehanizem posredno ali neposredno vplival na večino ogljično in trgovinsko intenzivnih industrijskih sektorjev ter da bi se bilo treba med celotnim postopkom z njimi posvetovati; ugotavlja tudi, da bi lahko mehanizem na dobavne verige vplival tako, da bi internalizirale stroške ogljika; poudarja, da bi moral biti mehanizem enostaven za upravljanje ter ne bi smel neupravičeno finančno in upravno obremenjevati podjetij, zlasti malih in srednjih;

Mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah in lastna sredstva

32. priznava, da bi se lahko mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah izvajal kot razširitev sedanjega sistema carin ali kot dopolnilni sistem v okviru obstoječega sistema EU za trgovanje z emisijami; poudarja, da bi bila lahko oba pristopa v celoti skladna s pobudo o uvedbi novih virov lastnih sredstev;

33. podpira namero Komisije, da se prihodki, ustvarjeni z mehanizmom za ogljično prilagoditev na mejah, uporabijo kot nova lastna sredstva za proračun EU, in jo poziva, naj zagotovi, da bo poraba teh prihodkov povsem pregledna; vendar poudarja, da bi morala biti vloga mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah v proračunu zgolj stranski učinek instrumenta; meni, da bi morali ti prihodki omogočiti večjo podporo ciljem v okviru zelenega dogovora, denimo pravičnemu prehodu in razogljičenju evropskega gospodarstva ter povečanju prispevka Unije k mednarodnemu financiranju podnebnih ukrepov v korist najmanj razvitih držav in majhnih otoških držav v razvoju, ki so najbolj ranljive na podnebne spremembe, zlasti da bi jih podprli v procesu industrializacije, ki bo temeljil na čistih in razogljičenih tehnologijah; poziva Komisijo, naj v svojem prihodnjem predlogu upošteva socialne učinke mehanizma, da bi se čim bolj zmanjšali; poudarja, da se prihodki iz mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah nikakor ne bi smeli uporabljati za prikrite subvencije za evropske industrije, ki močno onesnažujejo okolje, saj bi utegnil biti zaradi tega v nasprotju s pravili Svetovne trgovinske organizacije;

34. želi spomniti, da so Parlament, Svet in Komisija v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 16. decembra 2020 o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovodenju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev, dosegli soglasje o uvedbi novih virov lastnih sredstev, vključno z mehanizmom za ogljično prilagoditev na mejah, v naslednjem večletnem finančnem okviru ([9]); poudarja, da bi usmerjanje finančnih tokov iz mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah v proračun EU pomagalo blažiti težave na področju davčne enakosti in pravično razdeliti učinek med državami članicami ter zagotoviti

([9]) UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28.

poenostavljeno strukturo z minimalnimi upravnimi stroški; zato ugotavlja, da bi opredelitev prilivov kot lastnih sredstev EU zmanjšala delež prispevkov na podlagi BND pri financiranju proračuna EU in tako pomagala pri vzajemnem prevzemanju učinka mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah na pravičen način v vseh državah članicah; meni, da bodo morebitni prihranki na nacionalni ravni zaradi manjših prispevkov na podlagi BND državam članicam omogočili večji fiskalni manevrski prostor;

35. ugotavlja, da različne previdne ocene prihodkov segajo od 5 do 14 milijard EUR na leto, odvisno od obsega in zasnove novega instrumenta; poudarja, da je proračun EU v vsakem primeru edinstveno primeren za absorbiranje nihanj v prihodkih ali celo dolgoročnih regresivnih učinkov;

36. je odločen zagotoviti, da bodo lastna sredstva na podlagi mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah del košarice virov lastnih sredstev, ki bodo zadostovali za kritje vseh pričakovanih odhodkov za stroške glavnice in obresti posojil v okviru instrumenta Evropske unije za okrevanje, ob upoštevanju načela univerzalnosti; poleg tega opozarja, da mora morebitni presežek iz načrta za odplačilo dolgov ostati v proračunu EU kot splošni prihodek;

37. poudarja, da bi lahko uvedba košarice novih lastnih sredstev, kot je določeno v časovnem načrtu za uvedbo novih virov lastnih sredstev v Medinstitucionalnem sporazumu, omogočila boljše usmerjanje odhodkov na ravni EU v prednostna področja in skupne javne dobrine, ki bi bilo učinkovitejše od nacionalne porabe; opozarja, da bi lahko v primeru, kadar ena od treh institucij ne bi spoštovala pogojev, dogovorjenih v okviru Medinstitucionalnega sporazuma, drugi dve instituciji zoper njo sprožili pravni postopek;

38. poziva institucije, naj si še naprej aktivno prizadevajo v skladu z duhom in črko načrta za uvedbo novih lastnih sredstev v okviru Medinstitucionalnega sporazuma, ki določa, da naj to novo lastno sredstvo začne veljati najpozneje 1. januarja 2023;

Izvajanje mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah in drugi vidiki

39. poudarja, da je treba hkrati z izvajanjem mehanizma za ogljično prilagoditev odpraviti vse oblike okolju škodljivih subvencij za energetsko intenzivne industrijske panoge na nacionalni ravni; poziva Komisijo, naj v zvezi s tem oceni različne prakse držav članic ob upoštevanju načela „onesnaževalec plača“;

40. poziva, naj mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah spremlja neodvisen organ pod okriljem Komisije, ki bi moral vsaj dvakrat na leto redno poročati Parlamentu, Svetu in Komisiji ter jim na zahtevo zagotoviti pregledne informacije;

41. ugotavlja, da je EU največja uvoznica ogljika na svetu in da je vsebnost ogljika v blagu, izvoženem iz EU, precej nižja od vsebnosti ogljika v uvoženem blagu; na podlagi tega sklepa, da so evropska prizadevanja za boj proti podnebnim spremembam večja od povprečnih mednarodnih prizadevanj; poudarja, da je za merjenje splošnega vpliva Unije na podnebje potrebna zanesljiva metoda poročanja, pri kateri se upoštevajo emisije uvoženega blaga in storitev v EU;

42. poudarja, da bo mehanizem zaradi zadostnih mednarodnih podnebnih prizadevanj, kot so zanesljivo, razširjeno in dosledno oblikovanje cen ogljika na mednarodni ravni ter popolnoma konkurenčne nizkoemisijske tehnologije, izdelki in proizvodni postopki, sčasoma postal zastarel; meni, da so podnebne spremembe svetovni problem, za katerega so potrebne globalne rešitve, in da bi zato morala EU še naprej podpirati vzpostavitev svetovnega okvira za oblikovanje cen CO_2 v skladu s členom 6 Pariškega sporazuma; spodbuja Komisijo, naj mehanizem oblikuje z jasnim in ambicioznim časovnim okvirom za njegovo izvajanje in razvoj; opozarja, da so nekatere tehnične rešitve za zmanjšanje emisij CO_2 še vedno v pilotni fazi, in zato poziva Komisijo, naj si še naprej prizadeva za njihov nadaljnji razvoj; Komisijo poziva, naj mehanizem oblikuje kot del celovitega in dolgoročno usmerjenega svežnja politik, ki je skladen z doseganjem visoko energijsko učinkovitega in z viri gospodarnega gospodarstva z ničelnimi neto emisijami toplogrednih plinov, in sicer najpozneje do leta 2050;

43. opozarja, da morajo biti podnebna in industrijska politika EU ter cilj EU za ohranitev in povečanje trajnostne gospodarske rasti tesno povezani; poudarja, da je treba morebiten mehanizem vključiti v našo industrijsko strategijo, kar bo gospodarske panoge spodbudilo k proizvodnji čistih in konkurenčnih izdelkov;

44. poudarja, da bi moral ustrezno delujoč mehanizem zagotoviti zmanjšanje emisij, uvoženih v EU, in najučinkovitejše varstvo podnebja pred tveganjem selitve virov CO_2 ob upoštevanju pravil Svetovne trgovinske organizacije; poudarja, da bi moral biti mehanizem zasnovan tako, da bi se zagotovila njegova učinkovita in preprosta uporaba ter da bi se hkrati preprečilo ravnanje, kot je premeščanje virov ali uvoz polizdelkov ali končnih izdelkov, ki ne bi bili zajeti z mehanizmom;

45. poziva Komisijo, naj zagotovi tehnično svetovanje in podporo gospodarskim panogam doma in v tujini, zlasti malim in srednjim podjetjem, pri vzpostavljanju zanesljivih sistemov za obračunavanje emisij toplogrednih plinov pri uvozu, da bi ohranili močno evropsko industrijo, ne da bi povzročili tehnične ovire za trgovinske partnerice;

46. poziva k posebni oceni učinka mehanizma na mala in srednja podjetja ter konkurenco na notranjem trgu; poziva, naj se po potrebi oblikuje podporni mehanizem za mala in srednja podjetja, da bi se uspešno prilagodila novim tržnim razmeram, s čimer bi preprečili, da bi bila žrtev nepoštenih praks večjih udeležencev na trgu;

47. nadalje ugotavlja, da mehanizem ne bi smel povzročiti podrejenega konkurenčnega položaja med konkurenčnimi materiali, da bi preprečili nepošteno konkurenco na evropskem trgu; poudarja, da podnebju najprijaznejši materiali ne bi smeli biti v podrejenem konkurenčnem položaju;

48. poudarja, da ima pomembno vlogo pri zagotavljanju zastopanosti evropskih državljanov in njihovih interesov ter uresničevanju prednostnih nalog EU, kot so varstvo podnebja, trajnostna rast in mednarodna konkurenčnost; zato poziva Komisijo in Svet, naj Parlament kot sozakonodajalca v celoti vključita v zakonodajni postopek za vzpostavitev mehanizma;

o

o o

49. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.